

บทความวิจัย (Research Article)

การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 The Implementation of the Sub-District Quality School Based on Iddhibhada 4 under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2

วาสนา ชบาพฤกษ์¹, พระครูพิจิตรศุภการ², และมะลิวัลย์ โยธารักษ์^{3*}
Wasana Chabapruk¹, Phrakhru Pichitsuphakan² & Maliwan Yotharak^{3*}
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย^{1,2,3*}
Mahachulalongkomrajavidyalaya University.^{1,2,3*}

* Corresponding author, Tel. 091-4916465, Email: Maliwan_y@gmail.com

Received: April 3, 2024, revised: May 6, 2024, Accepted: May 6, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 2) เพื่อศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 3) เพื่อนำเสนอการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก 15 คน สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์และประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) วิเคราะห์ข้อมูลวิจัยในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 1) ด้านปัจจัย จำนวนครู บุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ 2) ด้านกระบวนการ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอนยังขาดความต่อเนื่อง 3) ด้านผลผลิตผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะด้านอาชีพที่ตรงกับความต้องการ และความสนใจแต่ขาดทักษะด้านการคำนวณและด้านภาษา 4) ด้านผลลัพธ์ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข แต่ขาดทุนทรัพย์ในการศึกษาต่อ 2) การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า การดำเนินงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัย 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านผลผลิต และ 4) ด้านผลลัพธ์ โดยใช้วิธีดำเนินงานตามหลักอิทธิบาท 4 คือ 1) ฉันทะ 2) วิริยะ 3) จิตตะ และ 4) วิมังสา และ 3) ผลการนำเสนอการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ในการสนทนากลุ่มซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ: การดำเนินงาน, โรงเรียนคุณภาพ, อิทธิบาท 4

Abstract

The objective of this research are 1) To study the operating conditions of quality schools in the subdistrict of educational institutions under the jurisdiction of the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. 2) To study the operation of sub-district quality schools according to the 4 principles of Iddhipada of educational institutions under the jurisdiction of the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2. 3) To present the operation of quality schools in the subdistrict according to the 4 principles of Iddhipada of educational institutions under the jurisdiction of the Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area Office 2: It is qualitative research. There were 15 people who provided important information through in-depth interviews, 5 experts in in-depth interviews, and 7 expert group discussions. The tool used was a focus group interview format. The research findings were as follows: 1. Regarding the examination of the operational status of quality schools at the sub-district level, it was found that: Insufficient resources, including teachers, staff, budget, media, materials, and technology to meet the demands. Inadequate community involvement and continuous evaluation of teaching and learning management processes. Students possess knowledge and vocational skills but lack proficiency in calculations and language. Despite being good and talented individuals, students face financial challenges in further education. 2. Concerning the operation of quality schools at the sub-district level according to the 4th authority of schools, it was identified that the process consists of factors, processes, products, and results based on the principles of Chantha, Wiryapha, Jittata, and Wimangsaa. 3. The presentation of the operation of quality schools at the sub-district level according to the 4th authority of schools was well-received in the group discussion, with participants agreeing on its appropriateness, feasibility, and usefulness for implementation.

Keywords: Implementation, Quality School, Iddhibhada 4

บทนำ

โรงเรียนเป็นองค์กรในการพัฒนานักเรียนผ่านการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน แต่ในปัจจุบันการศึกษาไทยยังคงมีปัญหาในการบริหารการศึกษามากมายเนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และการสื่อสาร ทำให้เกิดสภาพปัญหาต่างๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยของการศึกษาในสังคม ประชากรไม่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมาจากโครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาโดยรวมทั้งประเทศยังมีคุณภาพต่ำ โดยเด็กปฐมวัยที่ยากจนมีโอกาสได้รับการศึกษาน้อย หรือได้เรียนอย่างไม่ค่อยมีคุณภาพ และการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา มีความแตกต่างทางด้านคุณภาพอย่างมากและปัญหาในการบริหารโรงเรียนที่แตกต่างกันตามบริบทโรงเรียน เช่น การมีจำนวนครูไม่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเข้ามาจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน

หรือการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชน ทำให้นักเรียนไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตประจำวันได้ ก่อให้เกิดปัญหานักเรียนไม่มีคุณภาพกระจายอยู่ทั่วประเทศ (พรชัย เจดามาน, เผชชัญญ์ กิจระการ, และ เบญจฉัตร จงหมื่นไวย, 2565)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจึงกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาการเรียนรู้อันของประเทศไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) เพิ่มโอกาสการศึกษาการเรียนรู้อย่างทั่วถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารการศึกษาจึงกำหนดมีแนวคิดว่ามี 1 ตำบลต้องมีโรงเรียนคุณภาพ 1 โรงเรียน เพื่อเป็นทางเลือกให้เด็กในตำบลมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเด็กไทยให้มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมได้ จึงได้จัดทำโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ) เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นระดับตำบลให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม งานอาชีพ และสุนทรียภาพ ตลอดจนเป็นศูนย์รวมบริการการศึกษาแก่นักเรียนและชุมชน ที่จะช่วยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาแก่นักเรียนในท้องถิ่นชนบท ส่งผลต่อการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด รัฐ และโรงเรียน (อนงค์กาญจน์ ศรีจันทร์, 2563)

ในการบริหารงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร คำสอนของพระพุทธศาสนาได้แสดงหลักแห่งการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และช่วยให้องค์กรประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย คือ อิทธิบาท 4 ซึ่งประกอบด้วย 1) ฉันทะ ความรักงาน คือ จะต้องเป็นผู้รักงานที่ตนมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ และจะต้องเอาใจใส่กระตือรือร้นในการเรียนรู้งาน และเพิ่มพูนวิชาความรู้ความสามารถในการทำกิจการงาน และมุ่งมั่นที่จะทำงานในหน้าที่รับผิดชอบให้สำเร็จเรียบร้อยอยู่เสมอ 2) วิริยะ ความเพียร คือ จะต้องเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบด้วย ความอดทน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากในการประกอบกิจการงานในหน้าที่หรือในอาชีพของตน จึงจะถึงความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าได้ 3) จิตตะ ความเป็นผู้มีใจจดจ่ออยู่กับกิจการงาน ผู้ที่จะทำงานได้สำเร็จด้วยดี มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องเป็นผู้เอาใจใส่ต่อกิจการงานที่ทำและมุ่งกระทำงานอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะสำเร็จ ไม่ทอดทิ้งหรือวางธุระเสียกลางคัน 4) วิมังสา ความเป็นผู้รู้จักพิจารณาเหตุสังเกตผลในการปฏิบัติงานของตนเอง และของผู้รอบหรือของผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา ว่าดำเนินไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้หรือไม่ ได้ผลสำเร็จหรือมีความคืบหน้าไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงไร มีอุปสรรคหรือปัญหาที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานหรือวิธีการบริหารกิจการงาน นั้นให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างไร หากนำคำสอนของหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันตลอดจนชีวิตการทำงานก็ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน (วิชิตเมธี, 2551)

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลโดยการนำหลักอิทธิบาท 4 เข้ามาช่วยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลในสถานศึกษาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ที่จะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลเป็นไปตามเป้าหมายของโครงการและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนของผู้บริหารครูผู้รับผิดชอบโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นอย่างไร
2. การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นอย่างไร
3. ผลการนำเสนอการดำเนินงานของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
3. เพื่อนำเสนอการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล หมายถึง โรงเรียนที่เกิดจากนโยบาย “1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ” มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโรงเรียนในท้องถิ่นระดับตำบล ให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ มีความเข้มแข็งทางวิชาการ และมีความพร้อมในการพัฒนาการศึกษาเป็นการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม สำหรับนักเรียนในท้องถิ่น ชุมชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน บ้าน วัด รัฐ โรงเรียน การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ

1. ด้านปัจจัย องค์ประกอบด้านบุคลากร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู องค์กรบุคคล คือ
 - 1.1 ผู้บริหาร ต้องมีความมุ่งมั่น ศรัทธา และประพฤติตนเป็นแบบอย่าง มีภาวะผู้นำ มีทักษะการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมและมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
 - 1.2 ครูต้องครบชั้น/ครบวิชาเอกโดยมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อเทคโนโลยี การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อบุคคลโดยทั่วไปและรักเมตตาต่อศิษย์
 - 1.3 องค์กรบุคคลต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีองค์กร เครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะกรรมการการพัฒนาโรงเรียน
 - 1.4 งบประมาณมีแผนการใช้งบประมาณ มีการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนมีการดำเนินการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ มีงบประมาณเพียงพอและใช้จ่ายอย่างประหยัด และคุ้มค่าและมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการใช้งบประมาณ ให้มีประสิทธิภาพ

1.5 วัสดุ อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยีที่มีคุณภาพ และทันสมัย มีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการ มีศูนย์ฝึกทักษะด้านอาชีพ มีห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และห้องพิเศษต่าง ๆ เพียงพอ

2. ด้านกระบวนการ ประกอบด้วย กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศและติดตามประเมินผล ดังนี้

2.1 ใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและตัวชี้วัด ที่สอดคล้องกัน จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าเรียนอย่างเท่าเทียมกันและมีระบบประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

2.2 กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้อง มีหลักสูตรการศึกษาที่มีการปรับปรุง และพัฒนา โดยเน้นทักษะเฉพาะด้าน หรือทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนโดยการสอนที่เน้น Active Learning/STEM Education และวิทยาการคำนวณ

2.3 มีกระบวนการนิเทศและติดตามประเมินผลภายในตามแผนที่กำหนดมีการนำผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานมีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านผลผลิต ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีดังนี้

3.1 ความรู้ ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถตามหลักสูตรมีความรู้ด้านเทคโนโลยีและมีความรู้ด้านภาษา

3.2 ทักษะ ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถพื้นฐานในการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย ผู้เรียนมีทักษะด้านอาชีพที่ตรงกับความต้องการ และมีความสนใจ ผู้เรียนมีทักษะการคิดคำนวณ การสื่อสาร และการใช้ภาษา ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนมีทักษะตามศตวรรษที่ 21 (3R8C)

3.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร และค่านิยม 12 ประการ ผู้เรียนมีสุขภาพทางกาย จิต และสังคมที่ดีผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่สถานศึกษากำหนด

4. ด้านผลลัพธ์ ประกอบด้วย ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และมีงานทำโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน

4.1 ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และมีงานทำ มีค่านิยม 12 ประการ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร มีความสามารถด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ และทักษะกระบวนการคิด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอบเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

4.2 โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง และชุมชน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้เสียมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนทำให้โรงเรียนมีจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. 2553)

หลักอภิปิธาต 4 หมายถึง การนำเอาหลักพุทธธรรมแห่งความสำเร็จนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานให้ งานประสบความสำเร็จเป็นธรรมให้ความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ฉันทะ มีใจรักในงานที่ทำ 2) วิริยะ พากเพียร ทำในงานที่ทำ 3) จิตตะ เอาใจใส่ในงานที่ทำ 4) วิมังสา ใช้ปัญญาสอบสวน คือหมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่

ควรวินิจฉัยเหตุผล ตรวจสอบข้ออ้างที่ย่อยเกินเกินเลย ข้อบกพร่องในสิ่งที่ทำโดยรู้จักทดลอง วางแผน วัตถุประสงค์เพื่อจัดการและดำเนินงานนั้นให้ได้ผลดียิ่งขึ้นมาประยุกต์ในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย

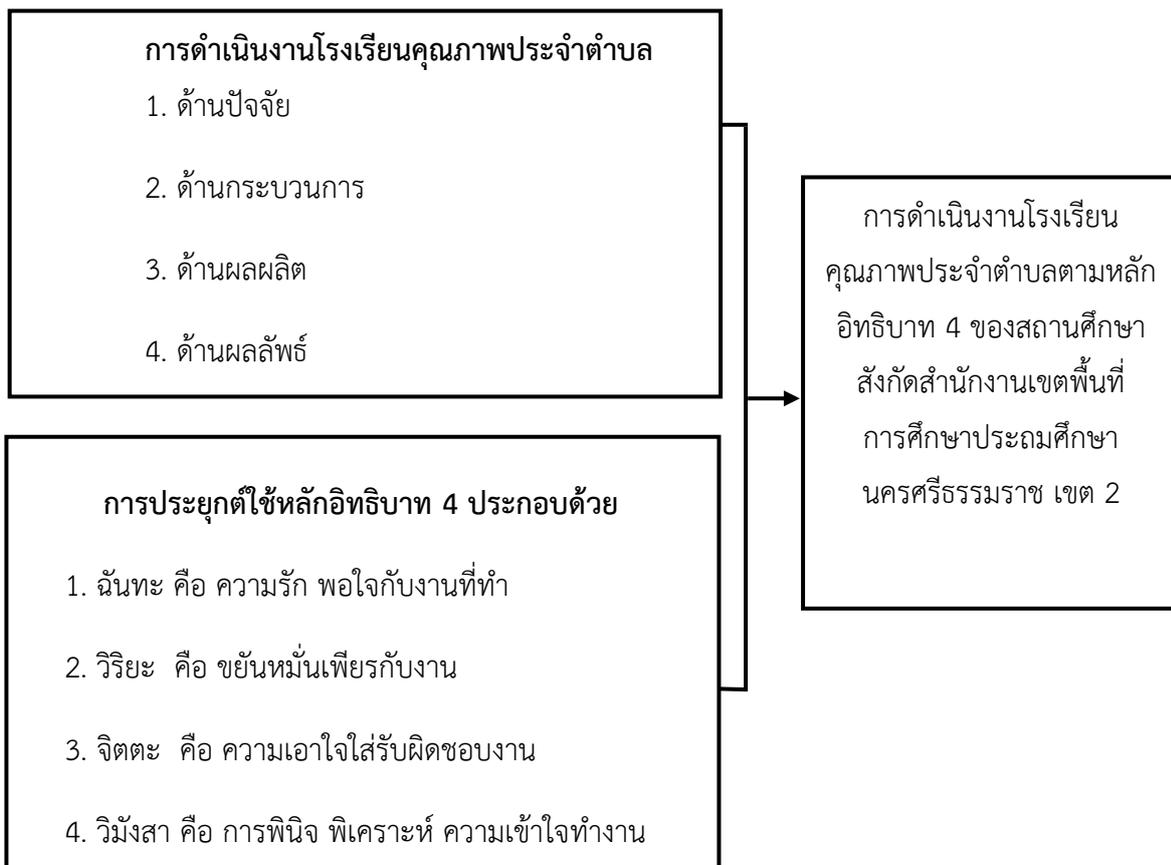
1) ฉันทะ หมายถึง ความพอใจในบทบาทและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานโรงเรียน คุณภาพประจำตำบล มีความรักและความสุขที่ได้ทำงานพอใจในสิ่งที่กำลังปฏิบัติอยู่ในขณะนี้

2) วิริยะ หมายถึง ความเพียรพยายาม ประกอบด้วยความตั้งใจปฏิบัติงานตามหน้าที่ให้ดีที่สุด รู้จักขยันคิดและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆให้กับสถานศึกษา และเมื่อพบปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานโรงเรียน คุณภาพประจำตำบล จะพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นอย่างเร่งด่วน

3) จิตตะ หมายถึง ความคิดมุ่งไป อุทิศตัว อุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ ประกอบด้วย การเอาใจใส่การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรดำเนินกิจกรรมโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลการคิดและวางแผนการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4) วิมังสา หมายถึง การรู้จักพิจารณาอย่างรอบคอบในการตัดสินใจภายใต้มิติของที่ประชุมจากบุคคลส่วนใหญ่และการจัดให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลของสถานศึกษาอันนำไปสู่การพัฒนางานในปีการศึกษาต่อไป (สนอง วรอุไร, 2550)

การวิจัย เรื่อง การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ และแนวคิด ดังนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาใน 3 ลักษณะ คือ ศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร (Documentary Investigation) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) มุ่งเน้นศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นตอนการศึกษาสภาพ 2) ขั้นตอนการศึกษาการดำเนินงาน 3) ขั้นตอนการนำเสนอการดำเนินงาน

เครื่องมือการวิจัย

1. ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งมีลำดับขั้นในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์ 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์ จากกรอบเนื้อหาและนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย 4) นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ 5) เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดค่าดัชนี IOC พิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่า IOC สูงกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ส่วนข้อคำถามที่มีค่าน้อยกว่า 0.50 จะนำไปปรับปรุงและแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อไป 6) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ มาจัดทำแบบสมบูรณ์ ถูกต้อง และนำไปสัมภาษณ์เก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. ขั้นตอนการศึกษาการดำเนินงาน ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งมีลำดับขั้นในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ร่างแบบสัมภาษณ์การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล จากการค้นคว้าเอกสารเพิ่มเติม 2) นำร่างแบบสัมภาษณ์การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ 3) นำร่างการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ที่ได้ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะอีกครั้ง

3. ขั้นตอนการนำเสนอการดำเนินงาน ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ คือ แบบประเมินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ซึ่งมีลำดับขั้นในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) นำร่างการดำเนินงานที่ได้จากขั้นตอนการศึกษาการดำเนินงาน มาจัดทำเป็นแบบประเมินการสนทนากลุ่ม ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความ เป็นประโยชน์ 2) นำแบบประเมินการสนทนากลุ่มที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อย ความครอบคลุมองค์ความรู้ 3) ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำมาใช้ในการสนทนากลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2

2) การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีขั้นตอน ดังนี้ (1) เลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยพิจารณาว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ มีคุณสมบัติตรงตามต้องการ สามารถตอบปัญหาที่ต้องการเกี่ยวข้องได้หรือไม่รวมทั้งพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเข้าไปศึกษาตลอดจนพิจารณาความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทาง (2) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครราชสีมา ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษา

ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อขออนุญาต สัมภาษณ์การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 (3) ขึ้นแนะนำตัว ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารขอ ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากนั้น จึงกำหนดวัน เวลาสัมภาษณ์วิธีการดังกล่าวเป็นการกำหนดบทบาทของผู้วิจัยแบบเปิดเผย (Over Role) (4) สัมภาษณ์รายบุคคล เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียน คุณภาพประจำตำบล ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ขั้นตอนการศึกษาการดำเนินงาน

1) ขึ้นเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยพิจารณาว่าผู้ให้ข้อมูลนั้นมีความ เหมาะสมหรือไม่ มีคุณสมบัติตรง ตามความต้องการสามารถตอบปัญหาที่ต้องการเกี่ยวข้องได้หรือไม่รวมทั้งพิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเข้าไป ศึกษาตลอดจนพิจารณาความสะดวกและความปลอดภัยในการเดินทาง

2) ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัยวิทยาเขต นครศรีธรรมราช ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์เชิงลึกเรื่อง การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

3) ขึ้นแนะนำตัว ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล จากนั้นจึงกำหนดวัน เวลา สัมภาษณ์วิธีการดังกล่าวเป็นการกำหนดบทบาทของผู้วิจัยแบบเปิดเผย (Over Role)

4) สัมภาษณ์รายบุคคล เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตาม หลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยให้ความสำคัญกับความคิดเห็นในทัศนะของผู้ให้ข้อมูล มุ่งหาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลเชิงพรรณนา

ขั้นตอนการนำเสนอการดำเนินงาน

ในการจัดสนทนากลุ่ม เสนอการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของ สถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อให้ความเห็นและ ข้อเสนอแนะมีกระบวนการดังนี้คือ

1) คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจ การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลัก อิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

2) ทำหนังสือแจ้งผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทราบพร้อมด้วยร่างการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำ ตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ

3) ดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำ ตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ตามวันเวลา และสถานที่กำหนด

4) บันทึกผลการสนทนากลุ่มตามความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสนทนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยฉบับนี้ ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) และการจัด สนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ

ที่รวบรวมได้ เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความเชื่อมโยง ความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

1. การศึกษาสภาพ ผู้วิจัยได้นำผลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 15 คน ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยดำเนินการนำรายละเอียดจากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในการจัดทำร่างการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 2) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะเบื้องต้น 3) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การศึกษาการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 จำนวน 5 คน ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้วิจัยดำเนินการนำรายละเอียดจากการวิเคราะห์ข้อมูลทางการสัมภาษณ์เชิงลึกในการจัดทำ การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 2) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะเบื้องต้น 3) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำเสนอในการสนทนากลุ่มสนทนา 4) ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. การนำเสนอการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 เป็นการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้อง มีความชำนาญในการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลทุกภาคส่วนต่างๆ มาสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะ แนวทาง ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ 1) รวบรวมข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มมาปรับปรุงแก้ไข 2) นำผลที่ได้ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ 3) จัดทำการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า ด้านปัจจัย มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่มีจำนวนจำกัดทำให้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนตามแผนที่วางไว้รวมถึงการชำรุดเสียหายที่ไม่สามารถใช้งานได้จริง ด้านกระบวนการ โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาสนับสนุนในการบริหารงานโรงเรียน แต่จำนวนผู้เข้าร่วมยังมีสัดส่วนน้อยเกินไปมีการปรับปรุงอาคารเรียน ปรับปรุงอาคารสถานที่ ตกแต่งบริเวณโรงเรียน แต่ปรับปรุงได้เพียงบางส่วนเพราะถูกจำกัดด้วยงบประมาณ ด้านผลผลิต โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่เน้นในรายวิชาหลัก คือ วิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านผลลัพธ์ โรงเรียนเปิดโอกาสให้โรงเรียนต่างๆ เข้ามาแนะแนวในการศึกษาต่อแต่มีจำนวนโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้นทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลน้อย และในแต่ละปีการศึกษา มีจำนวนนักเรียนลดน้อยลง ส่งผลให้ขาดการยอมรับจากชุมชน

2. การศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลมี 4 ด้านโดยดำเนินงานตามหลักอิทธิบาท 4 คือ การดำเนินงาน ด้านปัจจัยตามหลักอิทธิบาท 4 การดำเนินงานด้านกระบวนการตามหลักอิทธิบาท 4 การดำเนินงานด้านผลผลิตตามหลักอิทธิบาท 4 การดำเนินงานด้านผลลัพธ์ตามหลักอิทธิบาท 4 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ บุคลากร งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีอยู่ใน ด้านปัจจัย กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศและติดตามประเมินผล ด้านกระบวนการ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในด้านผลผลิต และผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขโรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชนในด้านผลลัพธ์ จะทำให้การดำเนินงานในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ให้ประสบผลตามเป้าหมาย

3. การนำเสนอและประเมินการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความเป็นประโยชน์ และได้มีการปรับรายละเอียดการดำเนินงานให้ชัดเจนในแต่ละขั้นตอนตามคำแนะนำ คือ ด้านปัจจัย ด้านบุคลากร โรงเรียนเพิ่มศักยภาพของครูโดยการจัดอบรมให้ความรู้กับครูเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงาน ด้านกระบวนการสถานศึกษาควรเปิดประตูสู่ชุมชนให้ความสำคัญจัดเวลาพบปะ ปรึกษาหารือกับชุมชนในการบริหารโรงเรียนให้มากขึ้น โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมทุกด้านเพื่อรองรับการประเมิน ด้านผลผลิตควรมีการวางแผนในการปรับพื้นฐานนักเรียนก่อนเข้าชั้นเรียนโดยการทดสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน เพื่อนำมาจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง กลุ่มอ่อน นำนักเรียนกลุ่มอ่อนมาสอนซ่อมเสริมพื้นฐานนักเรียนด้านการอ่านออกเขียนได้เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ควรมีการชมเชยนักเรียนที่ทำความดีเพื่อเป็นแบบอย่าง สอดแทรกกิจกรรมจิตอาสาเข้าไปในการเรียนการสอน ด้านผลลัพธ์ต้องมีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา ส่งหนังสือเชิญโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่และนอกพื้นที่มาแนะนำนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อ มีการประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมเด่นของโรงเรียนเพื่อเชิญชวนให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานมาเรียนในโรงเรียน

อภิปรายผล

การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงาน มี 4 ด้าน 1) ด้านปัจจัย จำนวนครู บุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการ 2) ด้านกระบวนการ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม การประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอนยังขาดความต่อเนื่อง 3) ด้านผลผลิตผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะด้านอาชีพที่ตรงกับความต้องการ และความสนใจแต่ขาดทักษะด้านการคำนวณและด้านภาษา 4) ด้านผลลัพธ์ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับ เกสสิณี ชิวปรีชา (2554) ศึกษาเรื่อง มีได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบล พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนดีประจำตำบล มีความ ต้องการจำเป็นในการบริหารโดยใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยครูและชุมชนเป็นหลัก มี ผู้แทนครู ผู้แทน ผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชนจำนวนเท่าๆ กัน ทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมใน 41

โรงเรียนตีประจําตำบลมีความต้องการที่จะให้ครูและชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด และมีสัดส่วนของคณะกรรมการที่มีอำนาจตัดสินใจในการบริหารที่มีความสมดุลของเสียงข้างมาก

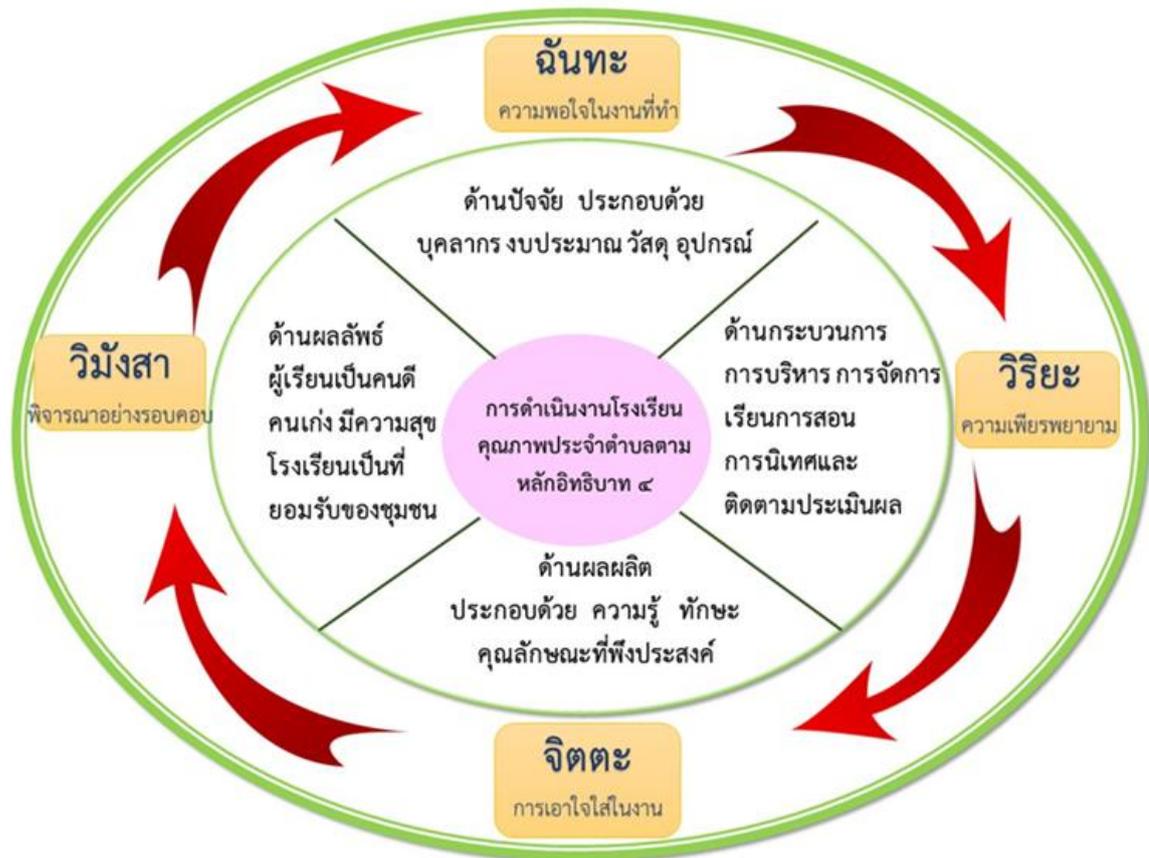
วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการศึกษา พบว่ากระบวนการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 พบว่า กระบวนการดำเนินงาน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัย 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านผลผลิต และ 4) ด้านผลลัพธ์ โดยใช้วิธีดำเนินงานตามหลักอิทธิบาท 4 คือ 1) ฉันทะคือ ความรัก พอใจกับงานที่ทำ 2) วิริยะ คือ ขยันหมั่นเพียรกับงาน 3) จิตตะคือ ความเอาใจใส่รับผิดชอบงาน และ 4) วิมังสา คือ การพินิจ พิเคราะห์ ความเข้าใจทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาวชิวัตมน์ วิวทฒนเมธี (จันทร์เต็ม) (2561) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักฉันทะ ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาส่งเสริมการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรักและความเอาใจใส่การปฏิบัติหน้าที่ 2) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิริยะ ควรมีความเพียรพยายามในการจัดสรรหางบประมาณ เพื่อให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการภาวะ 3) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักจิตตะ ควรเอาใจใส่ในการกำหนดนโยบายและแผนงาน 4) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักวิมังสา ควรมีการคิดวิเคราะห์กำหนดนโยบายและแผนงานในการบริหารจัดการภาวะงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อนำเสนอการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการนำเสนอกระบวนการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามหลักอิทธิบาท 4 ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ในการสนทนากลุ่มซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นตรงกันว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้ มีความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลในสถานศึกษาซึ่งต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบขั้นตอนตามวงจรคุณภาพ โดยมีการวางแผนการปฏิบัติการปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ในทุกขั้นตอนของการดำเนินโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล คือ 1) ด้านปัจจัย 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านผลผลิต 4) ด้านผลลัพธ์ โดยการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 4 ด้าน 1) ฉันทะ คือ ความรัก พอใจกับงานที่ทำ 2) วิริยะ คือ ขยันหมั่นเพียรกับงาน 3) จิตตะคือ ความเอาใจใส่รับผิดชอบงาน 4) วิมังสา คือ การพินิจ พิเคราะห์ ความเข้าใจทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ วันชาติ แซ่มเกตุ (2556) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศโรงเรียนตีประจําตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศโรงเรียน และเสนอแนวทางการนิเทศโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า สภาพการนิเทศโรงเรียนตีประจําตำบล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ มีการดำเนินงานมากที่สุด รองลงมา ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก ต่ำที่สุด ด้านการประเมินและการรายงานผล

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยมีข้อค้นพบใหม่จากการวิจัย โดยสรุปได้ดังนี้

องค์ความรู้ใหม่ ประกอบด้วย 1) ด้านปัจจัย 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านผลผลิต และ 4) ด้านผลลัพธ์ และหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1) ฉันทะ 2) วิริยะ 3) จิตตะ และ 4) วิมังสา โดยมีองค์ความรู้ประกอบด้วย 1) ประชุมวางแผนการปฏิบัติงาน 2) ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 3) ติดตามตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงาน 4) นำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณแก่สถานศึกษา เพื่อใช้ในการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลที่เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ควรมีแนวทางในการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลและคู่มือที่ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการขององค์กร
3. หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดแผนการนิเทศ และผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. สถานศึกษาควรจัดทำแผนการปฏิบัติงานและปฏิทินในการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลให้ชัดเจน
2. สถานศึกษาควรสำรวจและจัดเตรียมความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เพียงพอเหมาะสมต่อการใช้งานของผู้เรียนเพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ที่รับผิดชอบการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัย เรื่อง การศึกษาวิจัยการพัฒนาคู่มือการดำเนินงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2
2. ควรมีการวิจัย เรื่อง การศึกษาการพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาของสถานศึกษา
3. ควรมีการวิจัย เรื่อง กลยุทธ์ในการบริหารงานโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กถิน อัดถโยธิน. (2563). การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านอิทธิบาท 4 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 ฉบับที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- กฤษฎา สารการ. (2563). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการโรงเรียนดี ศรีตำบลกรณีศึกษา โรงเรียนชุมชนสร้างถ่อสามัคคีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 1. วิทยานิพนธ์อุบลราชธานี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ.
- เกสิณี ชิวปรีชา. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับโรงเรียนดีประจำตำบล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจริญ บุญทศ. (2563). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียน โรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดงานกลุ่ม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขตกลุ่ม 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นัฐภล เพ็ชรทอง. (2562). แนวทางการบริหารงานแนะแนวตามหลักอิทธิบาท 4 ของโรงเรียนในสหวิทยาเขต ศรีศตวรรษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรางู กระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พรชัย เจดามาน, เผชิณู กิจระการ, และเบญจภัคร จงหมื่นไวย. (2565). การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา. เอกสารในบทความการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาภายใต้พลวัตแห่งศตวรรษที่ 21.
- พระมหาชินกฤต จีรวโส (รูปสะอาด). (2561). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านตุม ตำบลบ้านจันทน์ อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระมหาวิวัฒน์ วิฑูตธนเมธี (จันทร์เต็ม). (2561). *การบริหารตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วันชาติ แซ่มเกตุ. (2561). *แนวทางการนิเทศโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สนอง วรอุไร. (2550). *ทำชีวิตให้ได้ดีและมีความสุข* พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.
- อนงค์กาญจน์ ศรีจันทร์. (2550). *แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลตามแนวคิดโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.